

NVE

TILSYN – ØKODESIGN OG ENERGIMERKING AV PRODUKTER

Årlige statusmøte 13.9.2023

Una Kyrkjebø

Seksjon for energibruk og europeiske rammebetingelser (tilsynsgruppa)

Litt om tilsynsgruppa

Tilsynsgruppa:

Kontor plass på regionkontoret i Trondheim (Region Midt), fra og med 2018

2023 - 4 personer (Cato Svingen Solheim, Terje Adsen, Halem S. Darwish og Una Kyrkjebø)

Fører tilsyn med:

- Energimerking av produkter
- Økodesign (miljøvennlig utforming av energirelaterte produkter)
- Energimerking av bygninger

Formålet med regelverket – hva skal vi oppnå?

- Økodesignforskriften og energimerkeforskriften for produkter skal:
  - Fremme utvikling og anvendelse av energirelaterte produkter som ved bruk er energieffektive og lite ressursbrukende
  - Begrense energibruken og belastningen på miljøet i hele produktets livssyklus
  - Gi forbrukeren informasjon og en mulighet for å velge mer effektive produkter
  - Sikre fri bevegelse av energirelaterte produkter innenfor EØS,
  - Viktig del av målene om energieffektivisering og kutt i klimagassutslipp

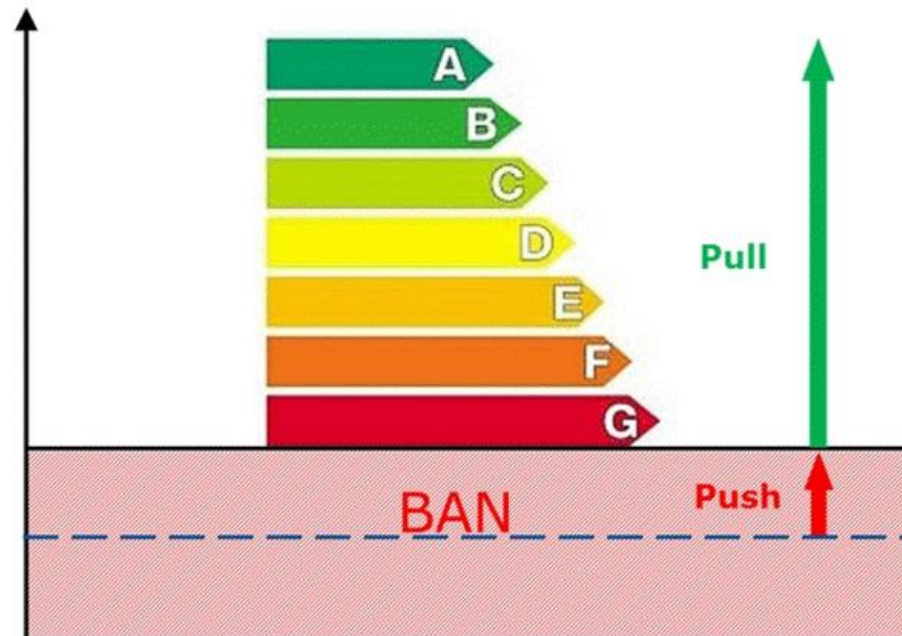
50 %

av energieffektivitetsmålet til
EU realiseres gjennom
økodesign- og
energimerkekravene¹

¹Beregninger fra Europa-kommisjonen for bruk av primærenergi
https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/targets-directive-and-rules/eu-targets-energy-efficiency_en
https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-to-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about_en

Samspillet mellom økodesign og energimerking

- Om økodesign og energimerking av produkter – NVE

Energimerking
rangerer de tillatte

Økodesign
setter minstekrav

Tilsyn – formål med tilsynsarbeidet – bidra til etterlevelse av regelverket

- **Bidra til å sikre etterlevelse av regelverket slik at formålene blir oppfylt, gjennom effektivt og kompetent tilsyn** (*markedskunnskap/tilsynsaktivitet/samordning med andre tilsynsetater, nasjonalt og internasjonalt – bruk av digitale verktøy*)
- **Bidra til økt kompetanse om regelverket for bransjen:**
Informasjonstiltak (nettsider, veiledningsmateriale, veiledning/henvendelser, webinar, møter med bransjen, orienteringsmøter om nytt regelverk mv.)
- **Gi forbrukerne informasjon om regelverket** (informasjonskampanje om nye energietiketter på sosiale medier, på [vår hjemmeside](#))

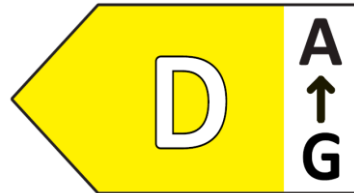
Planlegging – utføring tilsyn/kontroll– lukking av eventuelle avvik

- Planlegging av tilsyn – risikobasert (sannsynlighet x konsekvens)
- Markedsoversikt/overvåking/markedsanalyse/kartlegging
- Proaktivt/retroaktivt tilsyn (utvalg av produktgruppe/kontrollobjekter)
- Utføring av kontroll og oppfølging («verktøykasse»)
- Eksempel – gangen i en tilsynssak/kontroll:
  - Kontrollrapport – frist for retting – varsel om vedtak om retting
  - Vedtak om retting av avvik – med varsel om vedtak om tvangsmulkt
  - Vedtak om tvangsmulkt
- Andre tiltak: Omsetningsforbud
- Administrative sanksjoner: Overtredelsesgebyr (energimerking av produkter)

Hva ser vi etter ved kontroller? Eksempler på tema for tilsyn

Energimerking

- I butikk:
    - Har produktet etikett?
    - Er den plassert riktig og godt synlig?
    - Har den korrekt innhold og utforming?
  - I reklame:
    - Vises energiklassen?
  - I nettbutikk:
    - Vises energietikett og produktatablad ?
    - Henvises det til datablad og energietikett i nestet visning?
- EPREL** – er produktet registrert i EPREL?

Økodesign

- Dokumentkontroll
  - CE-merking og samsvarserklæring
  - Teknisk dokumentasjon for oppfyllelse for miljøkrav i produktspesifikk forordning
  - Informasjonskrav (websider, bruksanvisning mv.)
- Laboratorietesting
  - Stemmer oppgitte tekniske data?

Gjennomførte tilsyn i 2021 - 2023 - Økodesign

- 2021: Ventilasjonsaggregater (7 produsenter - 12 produkter; dokumentkontroll, mindre avvik i samsvarserklæringer- avsluttet), Lyskilde: 15 kontrollerte produkter, 2 produkter med avvik (manglende dokumentasjon/ikke lenger på markedet, avsluttet).
- 2022: Krafttransformatorer (dokumentkontroll: samsvarserklæringer og tekniske dokumentasjon) 2 produsenter; 12 produkter. Resultat : kun mindre mangler i samsvarserklæringer (avsluttet)
- 2023 – ennå ikke utført/igangsatt tilsyn med økodesign.

Gjennomførte tilsyn 2021-2023 Energimerking i butikk

Fysisk butikk	2021	2022	2023
Produktgrupper	Varmeovner (vedovn/peis/gass). Luft- til- luft-varmepumper, Produkter med reskalert energietikett: elektroniske skjermer (TV), vaskemaskin, kombinerte vaskemaskin/tørk, kjøleprodukter og husholdningsoppvaskmaskiner	Varmeovner og luft-til-luft varmepumper	Varmeovner og luft-til-luft varmepumper
Antall butikker	10	6	34
Antall kontrollerte produkter	896	200	584
Totalt antall avvik (prosentvis)	354 (39,5 %)	87 (43,5 %)	337 (57,7 %)

Status tilsynsaktiviteter 2021 – 2023 tilsyn energimerking i nettbutikk

Nettbutikker	2021	2022	2023
Produktgrupper	Lyskilder	Kartlegging (screening) av energimerking i nettbutikker (ca. 80)	Varmeovner og luft-til-luft varmepumper
Antall butikker	1		4 butikker (pågående)
Antall kontrollerte produkter	217		Ca. 400 produkter
Andel produkter med avvik (prosent)	217 (100%)		

Tilsyn i 2023 – 2024 (satsingsområder fremover)

- Energimerking: Større fokus på tilsyn med energimerking i nettbutikk, inkludert informasjonstiltak (webinar, ny veileder på nve.no)
- Reklame (inkl. nettreklame)
- Økodesign (vurdere fellesprosjekter Nordsyn/EU-prosjekter)

Planlegging av tilsyn – satsingsområder/fokus fremover forts.

- Årlig tilsynsplan (utarbeides i oktober) og flerårig plan
- Informasjonsarbeid (webinar, informasjonskampanjer møter med bransjen, utarbeidelse av informasjonsmateriale)
- Digitalisering- effektiviseringsverktøy (Nordcrawl, ICSMS, ERPEL, KI)
- Samarbeid/samhandling – nasjonalt og internasjonalt («sammensatte krav» økodesign, læringspunkter, effektivisering over landegrenser)

Markedstilsynsforordningen 2019/1020 – Nasjonalt nettverk for samordning av markedstilsyn

- Markedstilsynsforordningen 2019/1020 – ennå ikke gjennomført i norsk rett - Formål å styrke tilsynet innen alle sektorer med varer som er omfattet av harmonisert vareregelverk i EU/EØS
- Samarbeid mellom nasjonale tilsynsetater, tolletat etc. , grenseoverskridende samarbeid innen EØS, (nettverk) informasjonsutveksling, bistand og fellesprosjekter
- Nasjonalt nettverk for samordning av markedstilsyn (SLO), i DSB.
- Nasjonal tilsynstrategi (4 år)

European Court of Auditors (2020)

“Based on the results of the EU projects and additional data from Member States, the Commission estimated in 2019 that, overall, around 10-25 % of products sold on the market were non-compliant, leading to a decrease in energy savings of around 10 %. [...] The estimated loss in energy saving due to non-compliance is 174.8 TWh/year by 2020.”

Kilde: Special report, 01/2020: EU action on Ecodesign and Energy Labelling: important contribution to greater energy efficiency reduced by significant delays and non-compliance

Nordsyn – Nordisk tilsynssamarbeid

- Nordisk samarbeidsprosjekt om markedstilsyn og regelverksutforming for økodesign og energimerkekrav, finansiert av Nordisk ministerråd, oppstart 2011 (status som arbeidsgruppe 2018).
- Målsetting:
  - Styrke og utvikle nordiske myndigheters samarbeid innen tilsyn og regelverksutforming
  - Økt kunnskap og effekt av regelverkene om økodesign og energimerking (regelverksoppfyllelse)
  - Erfaringsutveksling
  - Utvikle metoder og verktøy for bedre markedstilsyn
  - Felles prosjekt om produkttilsyn
  - Ivareta nordiske hensyn i EU-regelverkene (forbrukere og næringslivet)
- Teamsmøter, fysiske møter (Helsinki august), e-postlister

Mer informasjon her: [Om Nordsyn | Nordisk samarbeid \(norden.org\)](https://norden.org)

Prosjekter i Nordsyn

- Har hatt en rekke prosjekter (testing av produkter, veiledningsmateriale/videofilmer, Nordcrawl, fagrappporter; fokuse op «strategiske» nordiske produkter). Oversikt over prosjekter/rappporter, finner dere på norden.org
- 2021/2022
  - Effektberegninger: Utføre beregninger av effektene av økodesign- og energimerking i de nordiske land, [lenke til rapporten](#).
  - Effektberegninger: Utføre beregning av effekten av kontrollene/tilsyn i de nordiske landene, [lenke til rapporten](#)
  - Lab-test av elektriske varmeovner og LED-pærer
  - Videreutvikling av web-verktøyet Nordcrawl (mot EPREL)
- 2023/2024 Aktuelt med nye prosjekter innen tilsyn

EUROPEISK SAMARBEID – ADCO

- ADCO (Administrative Cooperation Groups)
  - «ECOD» og «ENERLAB»
- Tilsynssamarbeid
- Fysiske møter (ca. 2 ganger i året)
- Informasjon og erfaringsutveksling
- Samordning og tolking av regelverk
  - Gråsonespørsmål
- Felles prosjekter og arbeidsgrupper (f.eks. arbeidsgruppe for EPREL)

Takk for oppmerksomheten!

- Mye informasjon på våre [nettsider om økodesign og energimerking](#)
- EPREL – [lenke til produkt databasen](#)
- [«Se hele prisen» ens.dk.](#)
- Abonner på vårt [nyhetsbrev](#) for å få med dere aktuelle saker!
- Ta kontakt hvis dere har spørsmål!